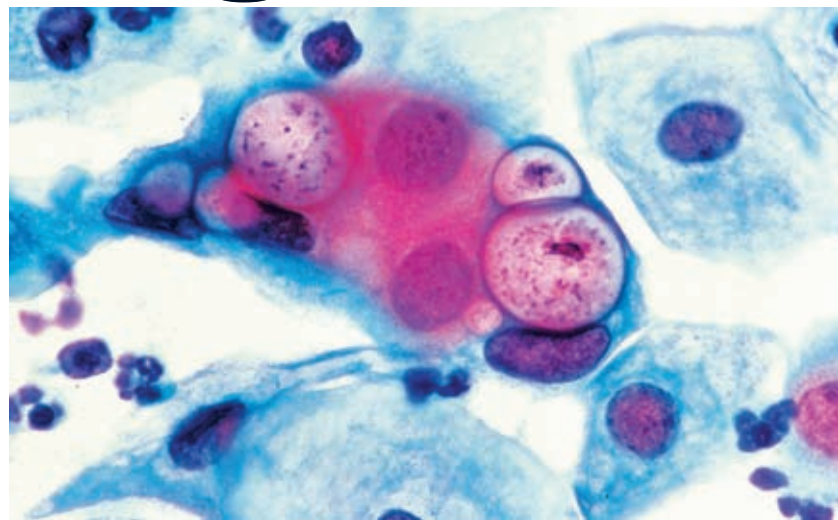

Friss felmérések szerint az emberek többségében megvan a hajlam a rák kialakulására. A nőknél világszerte a mellrák a leggyakoribb, ezt követi a méhnyakrák. A tudósok most a megelőzés vagy a gyógyítás új lehetőségét fedezték fel.

A méhnyakrák a legelterjedtebb nemi úton terjedő betegség, évente 250 000 áldozata van. Európában 18 percnként hal meg egy beteg nő. Magyarországon pedig évente csaknem ezer hölgy szembesülhet ezzel a szomorú diagnózissal. Ami a legszörnyűbb, hogy szinte

FOTÓ: STANFORD.EDU

A méhnyakrák kialakulása megelőzhető

» A méhnyak rákos megbetegedése a papillomavírus-fertőzéssel függ össze

FOTÓ: PAHO.ORG

» **Az időben beadott vakcina hatékony a súlyos megbetegedés ellen**

minden második beteg bele is hal a méhnyakrákba, és számos fiatal áldozat is van közöttük.

Egy gombafejre emlékeztet

A méhnyak a méh alsó része, amelyen át a méh áthalad, és a hüvelyben végződik. Bár nem szolgál a megtermékenyült petesejt közvetlen beágyazódására és a magzat fejlődésére alkalmas közegként, funkciója egyáltalán nem elhanyagolható. Egyfajta „kommunikációs csatornát” alkot a méhüreget és a hüvely között, illetve a külső környezettel. A méhnyak külső része (*cervix*) egy gombafejhez hasonlít, amelynek a közepében egy nyílás van.

DERMESZTŐ ADATOK

A legújabb adatok szerint **helyzet rak ülönböző országokban lamet-rállsane ltérő.** K élet-Európában a orvosoké vente 3 0 000n ónédli agnosztizálnak méhnyakrákot, míg Nyugat-Európábané vente 1 2 000-enb eteged-nekm eg.A m éhnyakrákban **elhunytak arányszab tén2-4-sze m agyobb Európaak eletit érségelben,** mint nyugaton.E zsz orosz szsfűgűgűgűben állaz o rvosiz gszgálatoké lhanyagolásá- val,amé lyekmé gidő benle lepleznék ak órm egjelenesét. <<

Ha HPV-fertőzés következményeként a méhnyakban ellenőrizetlen sejtosztódás megy végre, rákról beszélünk.

Vigyázzon a HPV 16-ra és 18-ra!

A rákos sejtburjánzás a test legkülönfélébb részeit támadja meg eltérő formában. A méhnyakrák kialakulásához az emberi papillomavírussal (HPV – humán papillomavírus) való fertőzés vezet. Ez a mikroszkopikus vírus nagy változások okozására képes a méhnyak sejtjeiben, ezáltal elkezdődik az ellenőrizhetetlen rákos sejtburjánzás. Az emberi papillomavírus egyáltalán nem ritkaság – a szexuálisan aktív nők 80 százaléka találkozik vele élete során.

A HPV 6-on és 11-en kívül, amelyek jóindulatú (benignis) nemi szervi szemölcsöket okoznak – a férfiaknál is –, további típusai is léteznek, amelyeket 16-os és 18-as számokkal jelölnek. Ezek felelősek a méhnyakkarcinóma előfordulásának legtöbb esetéért.

Szerencsére, a fertőzés maga még nem jelent rákos fenyegetettséget (ún. prekancerózis állapot). A fiatal nők szervezete képes elbánni a vírussal, és az immunrendszer erejével győzi le a betegséget.

A legfontosabb tényező az idő!

A baj akkor következik be, amikor egyes nőknél a HPV-fertőzés hosszabb ideig tart (6 hónap vagy annál több). Az alattomos vírus a sejtekben ún. diszplasztikus változásokat idéz elő. Ekkor zajlik a sejtek szokványos szerkezetének sérülése, amit az orvosoknak továbbra is gondosan figyelemmel kell kísérniük.

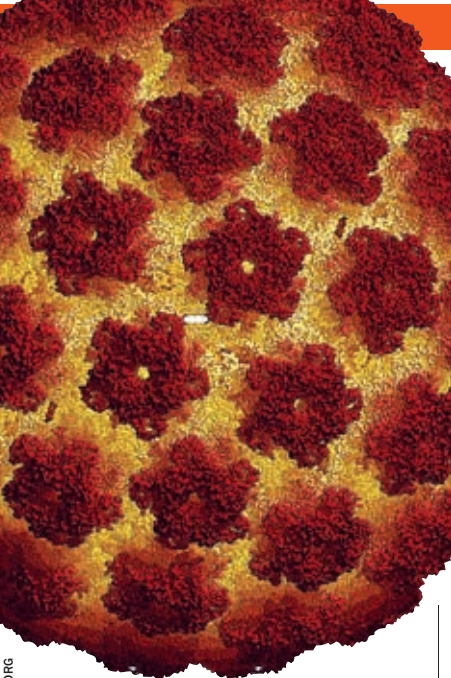
Ilyenkor gyakoribb kenetvételt javasolnak citológiai vizsgálatok és kolposzkópia (a méhnyak kivizsgálása nagyító optikával), illetve

MIRE ÜGYELJÜNK?

A rákos daganat kialakulásának legfontosabb kockázati tényezője és feltétele a **HPV kockázati típusával való fertőződés.** Valamint a fiatalabb életkorban elkezdett szexuális élet, a szexuális part-

nerek gyakori váltása, a védekezésmentes szexuális élet. **A HPV-fertőzéssel szemben az óvszer sem nyújt megbízható védelmet:** ugyanis a fertőzés nemcsak közösüléssel terjed, hanem a fertőzött partner bőrének érintésével is a nemi szervek tájékán. Nemcsak az számít, hány szexpartnerre van a nőnek életében, hanem a partner viselkedése is. **A dohányzás is negatívan hat a méhnyakkarcinómára.** A hormonális fogamzásgátlók használatának szerepét az orvosok még nem bizonyították meggyőzően. <<

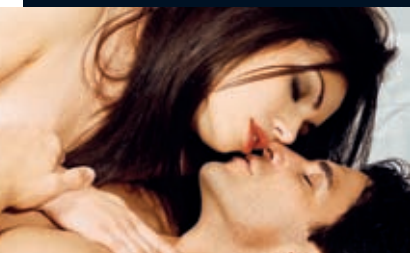

» Az egész világon elterjedt a papillomavírus, így egyedüli védelmet a szexuális önmegtartóztatás és az időben beadott védőoltás jelent

» A papillomavírus nagy változásokat képes okozni a méhnyak sejtjében, amelyek beindítják az ellenőrizetlen rákos sejtburjánzást

A HÚSÉG SOKAT SEGÍTHET!

A mellrák kialsz zembena m éhnyakrák A kialakulásában emj átszikt ül-zotts zerepeta zö röklódés. A rákos megbetegedésto kozóv irussalle ggyak-rabbana 1 5–25.é letévükbenl évókf er-tözódnem eg. A r ákosd aganate lötti állapotokat leggyakrabban a 25–30 éves nőknél állapítják meg, az inváziós

rákopt ediga 3 0–60é vk özöttié letkor-ban. Fi gyelem: **Mindensze xualisan aktív lány és nő veszélyben van!** Rendkívül fontos, „biztonságos zempont” azál landósz exuálispar tner. AH PVT öb-bek között végbél- és hímveszörórákot is okozhat. E urópábanm indenj anuárban zajlika m éhnyakrák-megelőzésih ét. »

biopszia (szövetmintavétel laboratóriumi vizsgálata) céljából. A méhnyaksejtek diszplasztikus változásaitól már csak egy lépés a karcinóma.

A méhnyakrák kifejlődése rendszerint több évig tartó folyamat, de egyedi esetekben akár egy éven belül is lejártszódnhat ez a szomorú esemény. „Ahogy bármely más rákos megbetegedésnél, a méhnyakkarcinómánál is nagyon fontos időben diagnosztizálni a betegséget!” – hangsúlyozzák az onkológusok. Ezt támasztja alá a híres teniszezónő, Marti-

na Navratilova esete is, akinél az orvosok mellrákot állapítottak meg – szerencsére még időben.

A kór alattomosan támad

A HPV-fertőzés rendszerint semmilyen tünettel nem jár, így a beteg többnyire azt sem tudja, hogy egyáltalán fertőzött. A nők többsége a vírusról csak a citológiai vizsgálat során szerez tudomást. Szerencsére a méhnyakkarcinóma kivétel képez ezalól, ugyanis a megelőzhető rákfajták közé tartozik. Éppen ezért fontos rendszeresen megjelenni a nőgyógyászati szűréseken, hiszen a méhnyakrákot okozó HPV-vírust a szexuálisan aktív népesség 80 százaléka hordozza! A megelőzés egyik formája az önmegtartóztatás lenne, de ez nehezen betartható.

HPV-fertőzéssel a nők 80 százaléka találkozik élete során, de a többségüknél a fertőzés magától lezajlik. Egyeseknél azonban tartós marad, és épp ők vannak kitéve a méhnyakrák kialakulása legnagyobb kockázatának. Ráadásul a fertőzés ismétlődhet.

A gyógyítás nem szokványos

A betegség első stádiuma jól felismerhető orvosi eszközökkel és laboratóriumi kivizsgálással. Ha a daganatot nem távolítják el időben, a közönséleskor véres folyás vagy vérzés fordulhat elő. A rák előrehaladott stádiumban fájdalmat okoz a húgyvezetékben.

Ebben az időszakban a fertőzött nő nem érez tünetet, és a HPV jelenléte csak célzott vizsgálattal állapítható meg (ez az állam által is finanszírozott, évente végzett rendszeres nőgyógyászati szűrés része).

A gyógy mód kiválasztása attól függ, milyen stádiumban van a beteg. A rák korai szakaszában sebészeti eltávolítást végeznek. Az operációval már nem kezelhető stádiumban sugárkezelést alkalmaznak, és gya-

kori a kemoterápiás kezelés, alkalmanként a fagyasztás.

Jelentős védelmet nyújt az új védőoltás

A HPV terjedésének megállítására forradalmian új módszer a védőoltás, ami a rák legtöbb fajtája esetében még csak álom. A Silgard vakcina az emberi papillomavírus négy típusával szemben nyújt védelmet: 16-os és 18-as, amelyek a méhnyak- és hüvelyrákos megbetegedések 70 százalékát okozzák; valamint 6-os és 11-es, amelyek a nemi szervi szemölcsök előfordulásának 90 százalékáért felelősek.

A védőoltás elve a vírusrészcskékhöz hasonló anyagok adagolása. Biztonságos, és nem idéz elő vírusos betegséget, épp ellenkezőleg, a szervezetet ellenanyagok termelésére ösztönzi, amelyek aztán védenek a fertőzéssel szemben.

A védőoltás elsősorban a 9–26 éves lányoknak és nőknél hatékony, akik a leginkább érzékenyek a HPV-fertőzéssel szemben (a lányok 18 éves koruk körül kezdik a nemi életet). A szervezet ebben a korban könnyebben képez ellenanyagokat, amelyek megfelelő védelmet szavatolnak. A védőoltás azonban még a fertőzéssel való kapcsolat előtt fejti ki leghatékonyabban a szerepét, vagyis leginkább a szexuális élet megkezdése előtt. A vakcinát három alkalommal, injekció formájában adagolják.

Az orvosok azonban figyelmeztetnek, hogy a vakcina fiatal lányoknak és nőknek szól, vagyis nem kezeli a már kialakult betegséget, és nem váltja ki a nőgyógyászati szűrést. Hosszú távon azonban százsázalékos védelmet nyújt a HPV-fertőzéssel és kialakuló tüneteivel szemben, vagyis a preventív hatású daganatos sejtburjánzás rendellenességeinek kialakulása esetén. »

KOUKAL MIHÁLY

ILLUSZTRÁCIÓ: MDULORG

FOTÓ: SHUTTERSTOCK IMAGES LLC

FOTÓ: HARRY CABLUCK

» A Silgard vakcina védelmet nyújt a HPV-fertőzéssel szemben

FOTÓ: SHUTTERSTOCK IMAGES LLC